

Hétfői Napló

Előfizetési díj:

Egész évre 160.—, negyed évre 40.—, 1 óra 15.— korona

POLITIKAI HETILAP.

MEGJELENIK MINDEN HÉTFŐN REGGEL.

Szerkesztőség: VIII., RÖKK SZILÁRD-UTCA 3.

Kiadóhivatal: VI., NAGYMEZŐ-UTCA 8. SZÁM.

Technikai előkonferencia lesz Párisban

Páris, február 11.

A Havas-ügynökség jelenti: Az angol kormány még nem válaszolt a Poincaré miniszterelnök által előterjesztett memorandumra. Az angol külügyi hivatal hajlandóságot mutat arra, hogy angol, francia és olasz szakemberek előzetes megbeszélést folytassanak, akik azokkal a szakkérdésekkel foglalkoznának, amelyek a génuai konferencián szónyegre kerülnek. A francia körök kedvezően fogadják a technikai előkonferencia eszméjét, de azt kívánják, hogy valamennyi szövetséges és a kiséntant tagjai is vegyenek részt a megbeszélésen, amelyet valószínűleg Párisban tartanak meg. A francia külügyminisztérium, amely foglalkozott a konferencia programjával, elhatározta, hogy két kollégiumot állít össze, amelyek egyike a külügyminisztérium tisztviselőiből állna, míg a másik magában foglalná a pénzügyi és kereskedelmi minisztérium, továbbá a népszövetség francia szakosztályának és a nagy gazdasági és pénzügyi szervezetek képviselőit.

Zavargások Irországban.

Páris, február 12.

(Havas.) A Journal jelenti Belfastból: Craig kiáltványt intézett a néphez, amelyben bejelenti, hogy minden intézkedést megtesz, ha az angol kormányt sem sikerül Ulsterben helyreállítania a rendet. Belfastban a helyzet komoly. Összeütközések voltak, amelyek során lövöldözésre került a sor. A rendőrség kénytelen volt gépfegyvereket használni a rend helyreállítására. Déli Irországban irreguláris bandák operálnak.

Oroszországnak nincs joga beavatkozni a vilnai kérdésbe

Varsó, február 12.

A vilnai országgyűlés politikai bizottsága közjogi nyilatkozatot fogadott el, amely szerint visszavonhatatlanul szétéptennek és nem léteznek tekintetnek mindazok a közjogi kötelek, amelyeket az orosz kormány Lengyelországra erőszakolt. Oroszországnak nincs joga beavatkozni a vilnai kérdésbe. Litvánianak a vilnai területre irányuló közjogi igényt, amelyeket a Litvánia és Szovjet-oroszország közt 1920 július 12-én kötött szerződés állapít meg, visszaautóztatják. A vilnai terület minden feltétel és fenntartás nélkül elválaszthatatlan része a lengyel köztársaságnak, amelyet egyedül illetnek meg e terület felségjogai. A lengyel köztársaság törvényhozását és kormányát felszólítja, hogy haladéktalanul lépjen hozzá a jogok gyakorlásához és ama kötelesek teljesítéséhez, amely Lengyelországnak a vilnai területet illető felségjogából a lengyel köztársaságra hárul.

Gróf Bethlen miniszterelnök levelet intézett az ellenzék vezéréhez és újabb engedményeket tett

Rassayék kívánságait teljesítette, az Andrássy-párt követeléseit elutasította — Az Andrássy-párt és a demokraták felkészültek a választójogi-törvény ellen indítandó harcra

— A Hétfői Napló tudósítójától —

A szombati tárgyalások, amelyeket gróf Klobelsberg Kunó belügyminiszter és Tomcsányi Vilmos Pál igazságügy-miniszter folytatott az ellenzék vezérével — mint ismeretes — nem sok új engedményt hozott a választói jog kérdésében. Tagadhatatlan azonban, hogy egy-két lépéssel haladnak a megértés felé. A szombati engedményeket, amelyeket a kormány tett az ellenzéknek a következőkben csoportosíthatnánk:

- beleegyezett a kormány abban, hogy az előzők száma a választók fiz számláikat tegye (legfeljebb 1000 szavazó) és hogy az abszolútot ne tes kintsek leszavazottaknak;
- a szavazólapokat ne az államnyomda készítse;
- a Károly-kereszteseknél, amennyiben a többi feltételeknek megfelelenek, elfektintenek a 24 éves korhatártól.

A szombati tanácskozások után még négy ilyen fontos kérdés maradt meg oldatlanul és pedig: a négy elemi írcime, a kisebbségi képviselet, a bírókérdés és a katonai írcim kérdése.

A vasárnap folvaman nem voltak újabb tárgyalások, mert a *thronáló lelek szombatán este azzai voltak el emámból, hogy hétfőn reggel utóbb találkoznak és akkor kísérik meg a válogás megnevezést. A kormány azonban nem vár hétfőre, hanem*

gróf Bethlen István miniszterelnök vasárnap délután folyamán a tárgyaláson résztvevő összes ellenzéki politikusoknak levelet küldött, amelyben két újabb, igen fontos engedményt tett az ellenzéknek.

A miniszterelnök levele udvarias hangra és kijelenti, hogy az eddigi teli koncessziókon kívül még újabb két engedményt hajlandó tenni, hogy ezáltal a treuga deit megeremthesse. Ez a miniszterelnök által említett két engedmény közül az egyik a négy elemi írciség igazolása, a második pedig a bírói személyi funkciójára vonatkozik. Az első pont szerint:

a négy elemi iskola sikeres elvégzését igazolva látja a bizottság azáltal, ha valaki az üsszeiről levelet sajátkézzel küldött és becsillagszáva jelent ki, hogy a négy elemi sikeresen elvégezte; ellenzék azonban ezt azáltal, hogy utána nézzen a legutóbbi népszám-

lálási iven, ott is bevallotta-e az illető, hogy a négy elemi elvégezte.

A másik pont szerint

a bírói személyi funkcióját nemcsak a jelölt-ívek átvételére és a szavazatok összeszámolásának ellenőrzésére terjesztik ki, hanem a szavazatszedő küldöttség megbízására is; a szavazatszedő öltözött bizottság elnökét ugyan a központi választmány küldi ki, de a bizottság másik négy tagja és négy póttárg megbiztatását a közreműködő bírói személytől kapja.

Ezeket az engedményeket leki-snyelni nem lehet, dacára annak, hogy a négy elemihez kötött szavazati jog eljöttét, a katonai írcimek teljes elismerését és a kisebbségi képviselet behozatalt gróf Bethlen István miniszterelnök most ismételtlen megtagadta. Politikai körökben általában ugy kommentálják ezeket az újabb engedményeket, hogy

ezekkel Bethlen a liberális blokk kívánságait honorálta és elzárkózott az Andrássy-párt követelését elől.

Andrássyék — ugyalátszik — már le is vonlák ennek a konzekvenciát, amennyiben hivatalosan csak annyit jelentenek ki, hogy „ezzel a kompromisszum tárgyalások befejeződtek”.

A demokraták valószínűleg szintén Andrássyék álláspontján vannak és erői az oldalról harcias hangokat hallottunk. Ok azt mondják, hogy ezek után részüköröl áll a harc és az időben való korlátozottság érzése nélkül étra fognak a választói javaslatl szemben a kritika jogával. Egészen bizonyosra veszik az oldalon, hogy a legcélszerűbb obstrukciós jelenség nélkül is

teljes képtelenség az, hogy február 16-ikáig meg lehessen szavazni a javaslatot,

áll ez annyival is inkább, mert a régióta hirdettet tizenhatórás álést csak egyetlen napon, szerdán lehet tartani. A Rassay-párt a függetlenségi pártiak, Vázsonytek és Sándor Pálék eddig is igen komolyan viselkedtek a javaslattal szemben, mert az volt az álláspontjuk, hogy „jobb ez a rossz törvény, mint egy még rosszabb rendelet.” Ezek után ez az álláspontjuk valószínűleg még jobban megerősödik és

jár a kritika jogával és a meggyőző eszközökkel tovább is élni fognak, a főrnás jelenetekben aligha vesznek részt.

A legitimista ellenzék különben vasárnap éjszaka nagy tanácskozást tartott. Ezenközben a Hétfői Napló munkatársának alkalmá volt beszélni

a legitimista ellenzék egyik vezető tagjával,

aki a következőket mondta: — Szombaton gróf Bethlen István miniszterelnök külön egyenleg felszólította a tárgyaló ellenzéki vezeteket, mondják meg kívánságaikat. Ma délután azután mindenki egyéni levélben kapta meg a miniszterelnök választát, amelyből a két kisebb koncesszió közlése után kiderül, hogy a kormány nincs abban a helyzetben, hogy ezen-eken tulmenő engedményeket tegyen, főleg pedig nincs abban a helyzetben, hogy az írci-otvosni tudáshoz kötött választói jogot megadghassa. Egészen tisztá a helyzet. A kormány honórát Rassayék követelését, ellenben megtagadtak mindent, amit a keresztény ellenzék és a demokraták kívántak. Ez pedig annyit jelent, hogy az ellenzéknek ez a része elcget tesz köztársaságának és a rendes keretek között élni fog a kritika jogával. A kormány-elnök levele, melynek hangja udvarias ugyan, de a bennefoglalattal bevigta az utját minden további tárgyalásnak.

A meggyőzés ezekkel teljesen meg-husult. Mégvan azonban még mindig a reményünk, hogy a kormány nem fog letérni a törvényesség útjáról, nem fog oktrojjal választói jogot csinálni, hanem az egyedüli törvényes megoldáshoz folytatódik és a Friedrich-jéle törvényesített rendelet alapján választat.

A liberális blokk politikusai közül

Balla Aladár

volt alkalmunk beszélni, aki ezeket mondta:

— Mi függetlenségi párti képviselőnk nem eszökölnék semmiféle változtatást eredeti álláspontunkon és követeléseinken. A miniszterelnök engedményeit azonban olyanoknak tartjuk, amelyeken a treuga deit felépülhet. A javaslat tárgyalása során azonban mindent el fogunk követni követeléseink érvényesülése érdekében. Fel fogjuk kérni a többségi párton levő, velünk hasonló gondolkodású képviselőket, akik egyébként választóknak is igényeltek tette az általános választói jogra vonatkozólag, hogy a mi követeléseinket támogatassák. Nem gördítünk azonban akadályokat a többségi akarat érvényesülése elé

Kerekes Mihály temetése

Ozarián nagy részvét mellett és a kegyelet impozáns megnyilatkozása között temették el vasárnap délután a hirtelen elhalálozott Kerekes Mihály nemzetgyűlési képviselőt. A Kerekesi utcai halottasházában állították fel a ravatalt, amelyet koszorúk egész tömege borított. Legelől a nemzetgyűlés nagy babérorszóra fektet. A gyászszertartás a politikai élet számos kiváltsága jelent meg. Ott voltak nagyvált Szabó István volt miniszter, Bárczy István volt miniszter, Vass János, a Károlyi-kormány vallásügyi minisztere, Gad Gaszton, a nemzetgyűlés elnöke, Szilágyi Lajos, Drágy Győző, Rassay Károly, Weiss Konrád, Cserty József, Méhely Kálmán, Tömörny Jenő, Robert Emil, Forgách Miklós nemzetgyűlési képviselő. A gyászszertartást Haypal Benő református lelkész végezte, a gyászadalokat a vasutasok dalárdája adta elő.

Haypal Benő lelkész a gyászszertartás során magas szárnyalású bucsuztat beszédet tartott: E szük köröm túl — mondotta — akár itt vagyunk, mely részvétet kell barátunk halála. Kerekes Mihály igaz ember volt, kit tisztáz szegénységben élt. Magyar hazánk szegény lett, de a magyarok közül sokan gazdagokká lettek. Kerekes Mihály mindig becsülettel munkával, dolgozó szegény ember maradt. Meggyőződésnek nagy ára volt. Nem a bünsők ellen lépett fel, hanem a bűnt akarta kiirtani. Isten veled, nyugodj békében, pihenőre tért fáradt testvérdink.

Imája után a dalárdá elénekeltte a „Miertől új borus” kezdetű gyászadalt. Azután Rassay Károly lépett a ravatálhoz és így bucsuztatta az elhunytat a nemzetgyűlés és pártja nevében:

— Kerekes Mihály, barátom, küzdtemben igaz bajtársam! A nemzetgyűlés nevében teszem az utolsó hábert a Te koporsódra. Sokat küzdöttél, de elcsérelted sehol sem lehetett és most szét szeretném vonni e haláltas körüljáróit és az egész országot is láthatna a Te elgyötört testedet. Mert Te mindenki voltál, aki szenved és elnyomott. Mindig odaálltál, ahol az igazságot üldözték. Bőrönm, győtrelem volt érte a részed. A Te lelked halálod után is előtűnik fog járni és vezet minket nehézs utunkon. Kérem az Istent, hogy a kegyelmet, amit itt a földön nem adott meg nekéd egy jórum sem, adja ott fenn nekéd ő.

Bárczy István a Polgárak és Munkások Pártjának nevében mondott búcsúbeszédet

— Jó barátot és igaz bajtársat vesztettünk benned, Kerekes Mihály, — mondotta. — Mindig azok mellett voltál, akiknek az élet szépségeiből semmi rész sem juthatott. Te akartad megadni nekik ezt.

Ezután az öndi választókerület nevében Orsz. Lukács, a vasutasok nevében Weiss Konrád tartott beszédet. Ezután a halottasházra tettek a koporsót és a menet gyászadalokat énekelve megindult a sír felé.

A nyitott sírnál Drágy Győző nemzetgyűlési képviselő beszélt:

— Allj meg egy percre utolsó utadban, haed szőljakk hozzád Kerekes Mihály. Te voltál az, aki a magyar úgár közepére odaállva mondat: Ti égit nyuló gíz-gazok, hát nincsen itt virág? És a küzedemből kidőlött. Önkénytelenül feltűl a kérdés, mi ölte meg ezt az embert? Mi ölte meg Kerekes Mihályt? Borsod vármegye közgyűlésén egy elcsélsége az mondta neki, vigyázz, Téged is utólar a nemzeti Nem a nemzés ölte meg őt, megölte az, ami csak mérséret dobogott, a szíve. Nem mérőpohár az nem gyilkos. Isten veled bajtársunk! Legyen nekéd könnyű a föld!

Ezután a vasutasok nevében bucsuztatták, majd Haypal Benő imája közben elhelyezték a sírban.

Megkoronázták a pápát

Ötvenezer hívő volt a Szent Péter templomban

Rómából jelentik: XI. Pius pápa megkoronázása vasárnap délelőtt 9 órakor, az előírt szertartások között folyt le.

A pápa fölkilenc órakor indult el kísérelével ideiglenes lakosztályából a szertartások termébe, ahol fogadta az összegyűlt bíróknok hódolatát. Majd ünnepi menetben a Szent Péter Bazilika őrási előcsarnokába vonult, ahol a Bazilika főpapjának és papságának hódolatát fogadta. Innen történt az ünnepélyes bevonulás a templomba. Melyet már a kora hajnali órákban megkezdett a hívőknek mintegy ötvenezer főnyi tömege. A föltár körül felállított tribünökön foglaltak helyet a fejedelmi személyiségek, a diplomáciai testület és a pápa családtagjai.

A Szentatyal a sodia gestatorian vittek a főhájon keresztül a föltárról jobbra levő trónushoz és utközben az egyik előtte, haladó szertartásmester három ízben ezüsttálcán köcsömöt ögelelt el, harsánvan kiáltván:

— Sancte Pater, scis transit gloria mundi! amivel a földi javak és dicsőség mulandó voltára emlékezteti a szertartás a pápát akkor, amidőn a legnagyobb méltóságot nyeri el.

A Szent Péter sírja fölött levő föltárnál az új pápa maga pontifikálta az ünnepélyes nagymisést, amelynek különleges szertartásai vannak. A conlitor után három püspök-bírónok végezte az új pápa benediktálását, majd az első szernap bírónok a pápa vállára tette és három drágaköves ékesített tüvel megerősítette az érseki palliumot, amely szertartás után a pápa a bírónokok láb- és kézcsokját fogadta. A miseaimák után egy erre az al-

kalozura szóló litániát énekeltek

A mise további folyamán a pápa a föltárral szemben elhelyezett trónusán átvette a kónszakráll ostayát, melyet három részre tört, két részzel megáldoztatta a segéközös bírónokokat, a harmadikat pedig magához vette.

A mise befejeztével a pápa, fején a mitrával, újból a trónra ült és kezdetét vette a tulajdonképpeni koronázási szertartás, melyet régebben a szabadban, a Szent Péter-templom külső loggiáján végeztek. A rangban második szernap-bírónok levette a pápa fejéről a mitrát, az első szernap-bírónok pedig fejére tette a pápai hármaskoronát, a tiarát, ezekkel a szavakkal: — Fogadd a három koronával ékesített tiarát és tudd meg, hogy Te a fejedelmeknek és királyoknak, a fölkeresék országainak atyja, a mi Urunk Jézus Krisztus helytartója vagy, akinek dicsőség és tisztelt jár mindörökkön örökké. Amen.

A pápa ezután ünnepi menetben a nemesi és svájci testőrségtől körülveve a királyi lépcsőn visszavonult a Vatikánba.

A koronázási szertartás befejeztével, amely a Szent Péter-székesegyházban folyt le, a pápa a bazilika külső erkélyéről áldást osztott a Szent Péter-terren összegyűlt tömegnek. A tömeg lelkes ovációkkal hódolt a pápának, közben pedig a csapatok tisztelgtek.

Athén, február 12.

Louis Petit, az itteni katolikus érsek, tegnap kihallgatáson igent meg Konstantin királynál és hivatalosan notifikálta XV. Benedek pápa halálát. Vasárnap az athéni katolikus templomban XI. Pius pápa koronázása alkalmából ünnepli Te Deum volt.

A négy királyok birodalma

A dühöngő hazárdjátékok

— A Hétfői Napló tudósítójától.

Az utóbbi időben a téli szezón ismert jelensége: a kártya hatalmasan elterjedt a városban. A törzse üzletelensége, a rohanást dagadó drágaság a könnyelmű, levegőből élő Budapest feje fölött készült összeszapni és az emberek csorodájába verődve menekülnek a négy királyok birodalmába. Kártyaklubok, játékbarlangok alakulnak minden jobb kokott lakásban és egyéb magán- és fénylányos helyen: a lóna város mérgecs pattanásai és házárd, csak és kimonodottan hazárdjátékon kísérlik meg a sápadt férfiek megszerznie azt, amit tisztességes uton megszerzeni ma képtelenség. A zsir, az asszony harisnyája, a házber, a cseléd bére, a pucéráj forog veszélyben egyegy téten és a baccarat meg chemin hozzá vagy vízsi el a legelmeibb élet-szükséglet rekvizitumait.

Az öngyilkosok statisztikájában nagy rubrikát foglaltak le a négy királyok híveik számára

Budapest soha sem volt o y mélyen a kártya fortélyében, mint az ideit télen.

Igy szól a kártya hivatalos ellenesége: a rendőrségnek jelentése.

Razziák szorgalmas kutatása nap-nap után sárga arcú férfiakat cipel a rendőrségre és koboztat.

Ijesztően sok a kártyázó nő.

Bak főfelügyelő és helyettese, Róna felügyelő vezetik a hadjáratot a kártyabarlangok ellen. Az éjjel a Vas-utca 37. száma házában Klingner Matild orcuemi művésznő lakásán csíptek el egy nagy létszámú, Miniszteri támascsőtől támogatott, a társadalom minden rétege képviselőit magát ezen a helyen és természetesen a színházmosok és „slepperek” egész raja. A slepper az az ember, aki gyűjti és felesalja az áldozatokat. Ez igen jól pövedelőző foglalkozás, részesedést jelent a pinkapénz-öl. Megdaltoltottak, hogy napi 15.000 korona pinkapénz folyt be és ez a hely egyike volt a legkeresettebbeknek. A művésznő jövedelme negydedmilliónál több volt havonta.

— Ez a razzia ebben a hónapban a tizenhatodik volt.

Rengeget ember ellen folyt eljárást tiltott szerezéségek címén és csak a rendőrség derekas munkájának köszönhető, hogy a lelketlen fosztogatás az utóbbi napokban alábbhagyott. Néhány ujjonnan alakult clubot is szemmel tartanak, melyek részére a „slepperek” erősen dolgoztak az utóbbi időben.

A zart alkotás mögött pedig dühöng tovább a baccarat, lámolygó, zöldes arcu férfiak és nők állják körül a „koproszt” és amíg bent kés és nagy tragédiák rohamak, kikaszott pénzek cserélnek gazdát, kint az őrszem figyel és szeme hidegen mered az éjszakába, nem jön a Róna vagy Bak főfelügyelő „gyanus” társaságban...

Hughes

államtitkár és Shidehara báró aláírták az Egyesült-Államok és Japán közt Yap szigete kérdésében létrejött szerződést.

Kopenhágai

sürgöny jelent: Az e hó 14-én estére bejelentett kizárás alól, amely 170.000 embert sujt, akik közül 90.000 máris munka nélkül van, kivették tesznek a vízművek, vilámsági és gáztelepek munkásai, továbbá a falpari munkások szövetségével, a szobakkal, valamint a fűtőkkel és az újgázvezet munkásainak, akik elfogadták a közvetélt indítványt.

Liga az özvegyek és elvált asszonyok férjhezmenetele ellen

Öt évi házassági tilalom

A sztrájkok veszedelmes hazájából, Németországból jött egy újabb s erejében még a vasuti sztrájknál is kegyetlenebbnek és tartósabbnak isgérkező hír.

A tudósítás szerint a férjhez kívánczó lányok komoly, sőt elszánt mozgalmat indítottak az elvált és özvegy asszonyok, továbbá a hadiözvegyek férjhezmenetele ellen. A megalakult „leány-liga” egy élkeseredett hangú és vésztjósló beadványban fordult a kormányhoz, amelyben kéri, deghy kéri, követeli, hogy a kormány törvényes intézkedéssel függesse fel — három vagy öt évre — az elvált és özvegy asszonyok férjhezmenési jogját és követeli a kormánytól, hogy rendelkezleg táltsa el az anyakönyvezetőt és egyházi hivatalokat az özvegy és elvált asszonyok esketésétől.

Beadványukban nyomtatékkal hangsúlyozták, hogy 1914 óta amnyi házaludott fiatalember, direkt férjrelít, pusztult el a háboruban, hadifogságban és a harctéren szerzett betegségben és annyian váltak nyomorékká, sőt egészen rokkanták, hogy eme nyolc év alatt vagy tízezerrelt szaporodott az öreglányok száma. Már pedig nemzeti érdek, különösen az így mértékten háborus pusztulás után, mikor elannyira kifogyunk a férfiakból, hogy immár több Németországban a nő, mint a férfi, — nemzeti érdek, hogy az egészséges és férjhez kívánczó lányok elől ne fogják el a férfiakat az özvegy és elvált asszonyok.

Eltekintve attól, — mondja a beadvány — hogy ezeknek az asszonyoknak javarészt mindnek van gyerekük, tehát nem maradna más kötelegség, mint azokat hazafiasan fölnevelni, miért ne bűnhődjön egy kis várakozással — három vagy öt évig — az elvált asszony, aki elvált az urától, vagy miért ne áldozzon a köteles és illo kegyelme az az özvegy, aki ugyis csak mostohát hozna gyermekeire és végül: miért menjen egyik nő késtér is férjhez s a másik egyszerű sem.

Erkölcstelmelek is minősítik a német lányok beadványukban az asszonyok férjférfias hajszáját, mert ezek az idősebb nők: majdnem mindig fiatalabb férfiakat halásznak el a férjhez kívánczó, erkölcsös leányok elől.

Erkölcstelmelek nevezik és bélyegzik meg a német lányok minősítéket a férfiakat is, akik csak azért, hogy be rendezett lakáshoz, kész tüzlethez jussanak — benősülnek. Ezzel vagy azt árulják el, hogy nem képesek saját existenciájukból, saját erejükből nőstülni, családot alapítani, vagy azt, hogy még gyöngébbek, mert engedték egy asszony csábos viselkedésének s mint egy ostoba hal halóba kerültek. Még csak annyit, hogy a német lányok a férfiak ügynevezett benősülésében a német energia és bátorság gyöngylését, a lovagias érzés pusztulását és a házasság morális és szent céljainak profanzálását látják.

Hát — édes Istenkém! — én, aki e hirt egy ma Berlinből érkezett bankigazgató barátomtól kaptam és pedig pont ekkor, mikor teára készílttem ahhoz a szegény, fiatalon özvegyegőre jutott asszonykához, akinek éppen ma este akartam megkérni a kezét, — hát édes Istenkém — én most már nem vehetem el őt, mert a német lányok mozgalma szerint erkölcselenséget követnének el és csak profanzálást a házasság méskülönbiben szent gondolatát.

Rossz világ van!

L. Sz. M.

Ember küzdj és bizva bízzál! — influenza ellen és Lysocformban

HIREK

Ethasztották a német- lengyel tárgyalásokat

A hétfőre kitűzött német- lengyel tárgyalásokat, amelyeknek Genfben kellett volna megkezdődniük, tegnap elhalasztották.

A johannesburgi

bányatulajdonosok elhatározták, hogy újabb megnyitják a bányákat. A munkásszövetség a bányászokat felszólította, hogy az általános szakszervezeti bizottság döntése előtt ne álljanak munkába. A keleti vasat sátrájkja terjed. Több helyről szabotázs-cselekedet jelentenek.

— Istentisztelet a pápa koronázása alkalmából. Vasárnap délelőtt 10 órakor XI. Pius pápa koronázása alkalmából ünnepi istentisztelet volt a budai koronázó Mátyás-templomban. A szentmisét Prohászka Ottokár székesfehérvári püspök pontifikálta fényes papi segédlettel. Az egyházi zenekar Mozart C-dúr koronázó miséjét adta elő Sugár Viktor karnagy vezetésével. Jelen volt: Nagyábrány Horthi Miklós kormányzó, akit Nemes Antal címzetes püspök fogadott, Nagyábrány Horthi Miklósné, Jászai Főherceg, Augustia főhercegnő, Zsófia, Izabella és Gabriella főhercegnők, a kormányzó részéről gróf Bethlen István miniszterelnök, gróf Bánffy Miklós külügyminiszter, Tomcsányi Vilmos Pál igazságügyminiszter, továbbá Petricsevicz Horváth Emil báró államtitkár, Törj Gusztáv, a Kuria elnöke, Juhász Andor, a királyi tábla elnöke, Rényi Dező fővárosi alpolgármester, Hanny Gyerec dr., a budapesti tudományegyetem rektora, Bárczy István miniszteri tanácsos, Nádasy Imre országos főkapitány, Marinovich Jenő budapesti főkapitányhelyettes, Beniczky Tamás rendőrfőparancsnok és a diplomáciai testület számos tagja, a többi között Monsignore Lajosi, a pápai nunciatura vezetője, Hohler amerikai követ, Grand-Smith angol követ, Doulet francia követ, De Vincí gróf olasz követ, Cnobloch osztrák követ, Kumatoro Bonda japán követ, Humphreys angol követségi attasé, Robien gróf francia attasé, Mijoevics József orosz követ, Sztavt Jean ukrán követségi attasé, valamint a nemzeti hadsereg tábornoki karának több tagja.

— A Petőfi Társaság ülése. A Petőfi Társaság vasárnap délelőtti félünnepi órákor tartotta február havi felolvasó-üését Pekár Gyula elnökölte alatt. Az elnök megnyitóbeszédében rámutatott arra, hogy az 1922-es esztendőben két nagy üstökös olyálya kering oly nagy magasságban, ahol gyűlölet már megszünt. Petőfi és Molnár. Párhuzamot von a két költő között, akiknek pályája nem egy rokonvonalat mutat. Magyarországon 128 éves Molnár-kultusz van. Belgrád, Bukarest és Prága, a kegyelt városok nem mutathatják fel a kultúrának ekkora megértését. Bejelent az elnök ezután, hogy az évi nagygyűlés március 12-ikén lesz. A helyet még nem határozták meg. Pestvármegye is óhajta ünnepelni Petőfit. Az országos Petőfi-ünnepségek szeptemberben kezdődnek és Petőfi halálának évfordulóján, július 31-én ének véget. Az ünnepségek kulminációja Szilveszter éjszakáján, Petőfi születésének éjjelén lesz. Reméljük, hogy miként mi Molnárért, viszont Petőfit az egész világ, északról délig ünnepeim fogja. Ünnepegni azt a költőt, aki valamikor a magyar szabadság lantosa volt, most pedig a magyar integritásé lesz. Szavá Gyula főtitkár tette meg ezután jelentést a Petőfi-ünnep országos készülődéséről. Az ünnep március 12-én lesz. Ugyanakkor ünnepeim Jászai Mari jubileumát, avatják a Petőfi-

erekllymuzeumot. Bejelentette még a Ziborsky-pályázat eredményét. Három pályamű érkezett be. A bírálók a díjat a Jula-szönműnek ítéltek oda. A jelölt leold feloldandókná kitűnt, hogy a szerző ismeretlen kőn maradt a darab szerzőazonosság, mert különben megszék az írték és árneppöntök.

— Pacifizmus és a népszövetség. A Magyar Béke Egyesület meghívására vasárnap délelőtt 11 órakor a kereskedelmi csarnok dísztermében a nemzet-orzsági békegyűlések elnöke, Quidde Lajos müncheni egyetemi tanár, a hajor országgyűlési volt alelnöke előadást tartott a békemozgalom mostani céljairól és feladatairól. Dr. Giesswein Sándor üdvözlő szavai után az előadó azt fejtegette, hogy a pacifizmus célcélja a háborúnak, mint a népek közötti viszályok elintézés módjának kiküszöbölése jogi szervekkel való helyettesítése. Ma már a háború leoldése nemcsak erkölcsi, hanem gazdasági szükségesség. Ujabb háborúban az európai kultúra tönkremenne és helyébe primitívebb gazdasági fokon álló népek jönnének. A háború leoldésére szolgáló eszközt a nemzetközi politika szerveiben, a népszövetségben látja. Ez ugyan mai alakjában csak torzkép, de alapján építeni lehet. Meg van győződve, hogy a népszövetség közeledik az amerikai felfogás felé, valami kompromisszum alapján. A békeszerződések revízióját nem lehet elérni sem a bovevizum világtörrelállomással, sem teljes lefelegyérési állapotunkban a revansoroldattal. Az országoss csak a jogi alapon van a ezért becsületes népszövetségi politika van szükség. A közönség nagy tetszessel fogadta az előadást, melyért Dr. Giesswein Sándor mondott köszönetet.

— A villamosjegyesek büntetése. A budapesti büntető járásbíró-ágan ügyszólván minden nap tárgyalom olyan ügyet, amelyben a vácóitott villamosjegyek elvételét csásd vétsége címen vonnak felelősségre. Az utóbbi időben feltűnően megnovekedett azoknak az utasoknak a száma, akik elhasznált másközt elékrt, vagy a főúrórt felszedett villamosjegyekkel próbálnak utazni. A Budapesti Egyesített Városi Villamos Vasutak igazgatósága erőlyen védekezik a jegyesek ellen, szigorúan ellenőrzött őket. A villamos vasut polgári ellenőrei megnyitják az utasokat a kocsikban és a megállóhelyeken és akiket jegyeslánc érnek, azokat a legközelebbi rendőrről igazoltatják, a vasutak igazgatósága pedig minden esetben feljelenti a csalót. Legutóbb a budapesti büntetőjárásbírósgón elítéltek villamosjegyesek vétsége miatt Brack Jenő rakárnokot, Farakas Ferencot háztartásbeli asszonyt, Gerstenfeld Abraham kereskedőt, Günter Márk munkásnt, Mezősi Ferenc, Sárosi Ferenc kereskedőt, Horváth Károly kőbányásnt, Mihalek Ferenc, Hangos László iparoskát, Ver József népművésznt, Kurdt Róza varrónót, Zétély Albert és Halla István népművészeket és Makler Gusztáv kereskedőt. A bíróság a vándortulát mind kisebb-nagyobb pénzbüntetésre ítélte el, mert a jegyeslánc meg a mult év végén követték el. A büntetőjárásbírósg legutóbbi teljes felszólás azonban azt az elvt álláspontot fogadta el az ítéltökről, hogyha a jegyeslánci esetek nem csökkennek, ugy a mostantól elkövetett esetekmelyeknél nemcsak pénzbüntetést, hanem érzékeny fogházbüntetést is ki fognak szabni.

— Ostenburg Gyula fogása. Ismeretes, hogy a királypucsal kapcsolatos bűnpörben a magyar kir. honvédség főparancsnoka letartóztatást rendelt el Ostenburg ellen, bár 9 nappal korábban a legfelsőbb katonai törvényeszk bírói tanácsa szabadlábrahelyezését rendelte el. Ostenburg védelmére, harasztosi Királyi Ferenc dr. már benyújtotta felfolyomódását a letartóztatás elrendelése miatt és ebben kiemeli, hogy az utfolgos letartóztatás bár formailag lehetséges, de jogerkölcslegis képletlenség. Törvényhelyesnek deklarálja a védő az illetékes parancsnok letartóztatási határozatát, mert ezzel szembehelyezkedett a legfelsőbb fokban eljáró honvédtörvényeszk jogerős döntésével, anélkül, hogy az új vizsgálati fogás okait megjelölje és közzéírta volna. A védő felfolyomódása folytán újra felterjesztik

az iratokat a legfelsőbb honvédtörvényeszkhez, ahol a legközelebbi napokban döntenek Ostenburg Gyula szabadlábrahelyezése kérdésében.

— Osztrák belsmerés a nyugat-magyarországi közigazgatás esődjéről. A bécsi Volkfreund legutóbbi számában a megszólított Nyugatmagyarországon működő osztrák közigazgatás helyzetéről többek között cseket írja: A közigazgatásnak osztrák közegek részéről való átvétele a Burgenlandban nem megy olyan simán, mint ahogyan azt eleinte gondoltuk. A közigazgatásnak a legnagyobb nehézségekkel kell megküzdnie. A postaszolgálat szabálytalan, a tisztviselők, hivatalnokok és tamtók hónapokon át nem kapták fizetését, a telekényvet lezárták és ezzel kezdetét vette a rendszertelenség egész kömege. Sok baj van az osztrák és magyar pénzek átszámításával, ami az amugy is nagy drágaságot csak fokozza. A vasuti díjakat osztrák koronákban minden állomáson másfélszer számították, így csak természetesen, hogy a lakosság szinte bírtók az osztrák koronától. Nagy hába volt a közegek autonómiajának megszüntetése, a régi szervezetek felosztása és ezek helyébe egy por forma választott közegek előjárónak a falu élére állítása. A kinevezett hivatalos vezetö embereket a közegek népe nem ismerte a mivel olyant is állítottak egyik-másik közegek élére, akit a lakosság utált, napirenden volt, hogy a közegek előjáróságok megtárogaták a hivatalok átadását. A bécsi lap cikkéhez följöléses minden kommentár.

— Tűz egy szűdében. A Kérítésutcai Mária-intézetben vasárnap délután 2 órakor eddig ismeretlen okból tűz törtnt. A IX. kerületi és központi tűzörsgék Busch főtiszt vezetésével vonult ki és három órai megfeszített munka után elfojtotta a tüzet. A meynyezet is átégett és gerendákkal kellett alátámasztani, hogy be ne omljon. A kár igen nagy.

— Vasbeton koporsó. Február másodikán nyit meg Szegeden az építöporosok anyag- és rajkiállítás, amelynek szenzációja egy kiállított vasbeton koporsó volt. A merész újítás ocsóbbá teszi az anyagot, másfelől pótolja a fát, csupán az a hátránya, hogy rendkívül súlyos. A vasbeton koporsó színe olyan, mintha tölgylevél volna.

— Művészeti társulat. A Városi Bank sportegyesületének szombatnagyszerűen sikerült estélye volt a Corvin-téri vígadóban, melyet Adler Tibor Beethoven Sonata patkifizélegis gyönyörűen vezetett be. Borsodi Ödön hegedűlikéja, Páló Imre és Sárogyi Mihály éneke, Baranyai Bóka chanssonja, Tolnai Lóna szavaltala nagy tetszést keltett. Mária Zsuzsanna legújabb köteményét olvasta fel és Balla Zsuzsá páralan bájjal előadott táncával, kivált, Chorin Géza Kossuth-csardásával viharos tapsokora ragadták a közönséget.

— Olcsóbb lett az autózás. A benzinkár csökkenése folytán folyó hó 15-öt kezdődött az autózás vildejára is esőkön. Az eddigi 50-szeres díjról 45-zsörésre, vagyis tíz százalékkal olcsóbbodik.

— O'Ornel amerikai bíróknak Nápolyba érkezett. Amerika kölszemert bíróknak, O'Ornel, február 6-án a konkliáven való részvétel céljából Nápolyban partizsált. A bíróknak a hajótutat New Yorkból, mint ve'ünk közik, a Consulhivatal előlyösen ismert "Presidente Wilson" nevű gőzösén tette meg. Hogy ömennyekéjára Rómába a konkliáven pontosan megérkezhetett, az csak annak tulajdonítható, hogy órea való tekintettel a hajó az egész utat a legnagyobb gyorsasággal haladt.

— Hemeika Mary zongoracselelye. Vasárnap 1/2-órkor Friss Irén dalnokos közreműködésével jeles fiatal zongoraművésznt mutatkozott be a Zenekadmiában. A kassal dóm karanyakának és orgonaművészének leánya Hemeika Mary, aki bíztes technikaival és kiváló zenei intelligenciával zongorázott. A művésznt lelkes, jól megörömezték a tapsokai kapott.

— Előgedetbenkednek a horvátok. Belgrádból jelentik: A tegnapi minisztertanács a többömbös választási tervezetnek megvizsgálása után Ritkovicsnak a régi szerb választójogon alapuló választási tervezetét fogadta el. Eszerint a régi szerb választójogon csak esékély változtatásokat hajtának végre és ebben a formában veszik át az S. H. S. királyság számára. A kormány egyhangulag elhatározta, hogy intézkedéseket tesz bizonyos horvát elemeknek felforgató propagandája ellen, akik követeléseiket memorandum formájában a genuai konferenciára elő akarják juttatni.

Ethasztják az u odállamok Konferenciáját

Róma, február 12.
Az osztrák-magyar monarchia utódállamainak római konferenciáját, amelynek február 11-én kellett volna újból összeülnie, valószínűleg el kell halasztani, minthogy a cseh költö kormányza nevében egy havi halasztást kért.

A filmcenzura ügye

— A Hétfői Napló tudósítójától —
A film cenzurázása körül elkövetett üzemek tárgyalban lefolytatott nyomozás során a rendőrség által letartóztatott kilenc gyanusítottat átkísérték a ügyészség Markó-útona fogházába. A bünygyre vonatkozó iratokat az ügyészségre dr. Medogy István kir. ügyészségk osztották ki, aki tözetesen áttanulmányozza az aktákat és azután intényit tesz dr. Medöcs Medico István vizsgálóbíróval a gyanusítottak előzetes letartóztatása kérdésében. A vizsgálóbíró mindenesetre valamennyi letartóztatottat kihallgatja a vásra vonatkozólag és csak azután dönt abban a kérdésben, hogy szabadlábrahelyezik-e őket, vagy a rendőrség által elrendelt előzetes letartóztatást kikékel szemben tartja fenn.

Az ügyben szereplő védők terjedelmes előterjesztést adtak be már az ügyészséghez és abban kifejtik, hogy Szwarn Endre, az Adria filmkölsőcsönözö tulajdonosa, Ungerleider Adolf, a Royal filmkereskedelmi rt. igazgatója, továbbá Friedmann Lajos, Tuchten Jenő, Vass Nándor, Feldmann Izsó, Fodor Ilona és Gács Miklós sem fogvethettek el jóhiszeműségükkel a gyök okirathamisítást, mert az általa szerzett engedélyek szabályszerü blanketáltak, a cenzura-bizottság valódi pesztéjével és valódi aláírásukkal ellátva került a kezéikhez és egyik sem tudott Radnóti Géza, a filmcenzura titkárnak manipulációjáról. A felújítás ege a kiázt, mert hiszen Radnóti maga átírkozott az engedélyek megszerzésére, és tehát semmi irányban sem kellett felbiztatni.

A megvetszetés tudójára vonatkozólag kiemelik a védők, hogy ez azért nem állhat meg, mert hiszen Radnóti csak alkalmazott volt, esküt nem tett és kölszítéselőnek nem tekinthető. A filmkölsőcsönözök azzal védekeznek, hogy tulajdonképpen Radnóti szarolta meg őket. Számos esetben az engedélyk szabályszerüen kiállították, de az Radnóti piszartartotta csak azért, hogy pénzt kapjon. Nekik pedig fizetni kellett, mert ha idejében nem kapják meg az aláírt engedélyt, akkor az előadást nem lehetett volna megtartani, felborult volna a mozók egész heti műsora és milliók kártérítést per fenyegette volna őket. Nekik sejtelmük sem volt arról, hogy hamis engedélyeket is kaptak.

Bécsi-ú. 18. **KIS KOMEDIA** : Teltos este 8. Ma Rot és Steinhardt fellénevel Five o'clock és Schlegelben előada. kezdés este fél 8-ór

